

Ба Шӯрои диссертационии 6D.KOA-029
назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон
(734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ 17)

ТАҚРИЗ

ба автореферати рисолаи доктории Назар Муъмин Абдуҷалол дар
мавзӯи: «Адолати иҷтимоӣ дар назария ва амалияи
ҳаёти ҷамъиятӣ», ки ба ҳимоя барои дарёфти дараҷаи илми доктори
илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ
(ilmҳои фалсафӣ) пешниҳод шудааст

Ҷаҳони мусир бо тамоюлҳои ҷаҳонишавӣ ва равандҳои дигаргунсозии ҳаёти ҷомеа, аз ҷумла соҳаҳои гуногуни он – сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ-маънавӣ ва ҳуқуқӣ хос аст. Шароити нави ҳаёт, тағиیر ёфтани усулҳои истеҳсолот боиси тағиир ёфтани парадигмаи арзиш гардид. Арзишҳо универсалӣ буда, тамоми соҳаҳои фаъолияти инсон ва ҷамъиятро фаро мегиранд. Табиист, ки адолати иҷтимоӣ падидай давлати ҳуқуқбунёди демократӣ буда, баҳри пайдо намудани тарзу усулҳои самараноки ҳифзи ҳуқуқу озодиҳо ва манфиатҳои инсон ва шаҳрванд, аҳамияти бунёдӣ дорад. Аз ин лиҳоз зарурати тадқиқоти илмии падидай адолати иҷтимоӣ ҳамчун ниҳоди воқеии давлати ҳуқуқбунёди замони мусир мубрамии хоса дорад.

Дар робита ба ин, дар илми фалсафаи мусир тавсифу арзёбии адолати иҷтимоӣ ҳамчун масъалаи маҷмуии фалсафӣ-иҷтимоӣ баррасӣ нашудааст. Дар замони мусир арзишҳои иҷтимоӣ дар кишварҳои гуногун тағиироти ҷиддиро аз сар мегузаронад ва адолати иҷтимоӣ, мазмуну роҳҳои амалигардонии он баррасии томро тақозо мекунад. Муаллифи рисола зарурати таҳқиқи адолати иҷтимоӣ дар назария ва амалияи ҳаёти ҷамъиятӣ дар доираи имкониятҳои методологиии фалсафаи иҷтимоиро бо он алоқаманд менамояд, ки ҳалли масъалаи адолати иҷтимоӣ ҳамчун падидай мураккаб омӯзиши амиқи асосҳои бунёдии татбиқи принсипҳои онро дар ҷомеаи мусир талаб менамояд. Ва қайд менамояд, ки асосноккунии назариявии адолати иҷтимоӣ дар доираи фалсафа мазмунан тағиир ёфта, акнун дар баробари омӯхтани ҷанбаҳои ахлоқӣ ва ҳуқуқии ин падида, инчунин ҷустуҷӯи роҳҳои мудирияту татбиқи он аҳамияти бештар пайдо мекунад.

Ҳақ ба ҷониби Назар Муъмин Абдуҷалол, ки зимни мубрамияти мавзӯи менависад, ки “зарурати таҳияи равишу дидгоҳҳои нав барои дарки адолат ва механизмҳои муносиб барои татбиқи он, ки дар давраи ҷаҳонишавӣ тақозо мегардад, ба такмили консепсияҳо ва тасаввурот дар бораи адолати иҷтимоӣ мусоидат ҳоҳад кард. Системаҳои иҷтимоӣ

акнун на танҳо ба пӯшишҳои мафкуравии муҳтавои худ, балки бештар ба муқаррароти амалгароёнаи сиёсати иҷтимоияшон, ки ба таъмини беҳтари некӯаҳволии мардум нигаронида шуда бошад, таваҷҷуҳ зоҳир менамоянд. Аз ин чиҳат, ташаккули биниши нави фалсафӣ-иҷтимоии падидай адолати иҷтимоӣ низ тибқи талаботи замон ва таҳлили фаҳмиши он дар раванди таърихии ивазшавии навъи муносибатҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ зарурати объективӣ буда, ба ҷустуҷӯи шаклҳои ҳаёти иҷтимоие, ки барои аксарияти мардум қобили қабул аст, нигаронида шудааст.” Аз ин лиҳоз мавзӯи баррасишаванда аҳамияти баланди илмӣ дар замони муосирро дорост.

Навоварии илмии рисолаи доктории Назар Муъмин Абдуҷалол дар асоси омӯзиши ҳамаҷонибаи масоили адолати иҷтимоӣ дар доираи афкори фалсафӣ-иҷтимоии давраҳои гуногуни рушди ҷомеаи башарӣ ва бо таҳлили ҳусусиятҳои хоси ташкили ҳаёти ҷамъиятии замон пешниҳод шудааст.

Мундариҷаи рисола масъалаҳои марбут ба таҳқики умуминазариявӣ ва методологии падидай адолати иҷтимоиро пурра фаро гирифтааст.

Нуктаҳои илмии ба ҳимоя пешниҳодшаванда ба вазифаҳои гузошташуда пурра мувофиқат мекунанд.

Ҳамин тарик, ба натиҷаҳои таҳқиқоти рисолаи доктории Назар Муъмин Абдуҷалол баҳои баланд дода, баъзе пешниҳодро, ки аз соҳтор ва мазмuni реферат бармеоянд, зикр менамоем.

1. Диссертант арз менамояд, ки дар рисола консепсияҳои муосири фалсафӣ-иҷтимоӣ дар бораи адолати иҷтимоӣ омӯхта ва тасниф карда шуда, мавқеъ ва ё тамоюли идеологии онҳо дар ҷодаи татбиқи адолати иҷтимоӣ арзёбӣ гардидааст ва ҷанбаҳои прагматикии адолати иҷтимоӣ ҳамчун категорияи фалсафӣ дар марҳалai кунунии рушди афкори фалсафӣ муайян карда шудааст. Дар ҳакиқат ин ҳулосаи бешубҳа мебошад, вале хуб мешуд, маллиғи рисола то чӣ андоза таъсири омилҳои берунаро дар татбиқи адолати иҷтимоӣ муайян менамуд.
2. Ҳангоми таҳқиқи меъёрҳо ва усулҳои густаришу таҳқими адолати иҷтимоӣ дар ҳаёти ҷомеаи шаҳрвандии Тоҷикистон пешниҳод намудани фарқи консепсияҳои адолати иҷтимоӣ дар ҷомеаҳои алоҳида вобаста ба арзишҳои миллӣ ва шароити имruzza нишон дода мешуд, арзиши таҳқиқотро боз ҳам баланд менамуд.

Эроди зикршуда ба арзиши назариявӣ ва сатҳи баланди илмии рисолаи пешниҳодшуда таъсир намерасонад. Шиносоӣ бо автореферати рисолаи илмии Назар Муъмин Абдуҷалол аз он шаҳодат медиҳад, ки муаллиғи рисола таҳқиқоти илмие омода намудааст, ки дар сатҳи зарурӣ илмӣ-назариявӣ анҷом дода шуда, бисёре аз нуктаҳо ва пешниҳоди муаллиф навғонии илмӣ ва аҳамияти амалӣ доранд.

Гуфтаҳои боло, имкон медиҳанд ба ҳулосае оем, ки рисолаи илмии Назар Муъмин Абдуҷалол дар мавзӯи «Адолати иҷтимоӣ дар назария ва

амалияи ҳаёти чамъиятӣ» ба талабот вобаста ба корҳои илмӣ барои дарёфти унвони оқтори илм комилан мувоғиқ аст. Рисолаи мазкур кори мустақилона ва анҷомёфта буда, довталаб Назар Муъмин Абдуҷалол сазовори гирифтани унвони доктори илмҳои фалсафа аз рӯйи ихтисоси 09.00.11 – фалсафаи иҷтимоӣ (илмҳои фалсафӣ) мебошад.

Раиси Кумитаи Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Оли Ҷумҳурии Тоҷикистон,
оид ба илм, маориф, фарҳанг ва сиёсати
ҷавонон, доктори илмҳои фалсафа,

Н. Содикӣ

Имзои «Н. Содикӣ»-ро тасдиқ мекунам:
Мудири шуъбаи кадрҳо ва коргузории маҳсуси
Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии
Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ф. Сафарзода

Содикӣ Насиба
734024 ш. Душанбе, хиёбони Рудаки 42,
тел: (992 37) 221-24-66, (992) 93 598 59 99
E-mail - bedil68@mail.ru